

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Элчибекзода Баҳригул Идибек дар мавзуи «Масъалаи инсон дар таълимоти Фаҳриддини Розӣ», барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.03. – Таърихи фалсафа пешниҳод гардидааст.

Омузиш ва таҳқиқи масъалаи инсоншиносӣ яке аз муҳимтарин мавзуҳои фалсафа тули таърих буда, таваҷҷуҳи аксар файласуфонро ба худ ҷалб намудааст. Бешак масъалаи инсон ва мақоми ӯ дар таърихи фалсафа дорои ҷойгоҳи хос буда, пайваста объекти омузишу таҳқиқи донишмандон қарор гирифтааст. Гарчанде инсон тули таърих бо таҳаввулҳои зиёди иҷтимоӣ, сиёсӣ, фарҳангӣ, психологӣ ва биологӣ рӯ ба рӯ гардидааст, дар ин масир тағйирӣ андеша ва ташаккули ҷаҳонбинияш ўро ба як мавҷуди бузург дар низоми муносибатҳои ҷамъиятӣ, табиат ва кайҳон табдил дод.

Масъалаи инсон дар таълимоти Фаҳриддини Розӣ ҷузъи таркибии афкор ва ҷаҳонбинии фалсафии он буда, ин донишманди бузург дар радифи бузургтарин файласуфон ва мутафаккирони асрҳои миёнаи шарқ, монанди Зарқариёи Розӣ, Абунасри Форобӣ, Ибни Сино, Ибни Мискавайх, Сухравардӣ ва дигарон қарор гирифт. Муносибати ратсионалистии Фаҳриддини Розӣ ба дин ва аз мавқеи фалсафӣ баррасӣ намудани масоили инсоншиносӣ низ ҷузъи таркибии ҷаҳонбинии ўро ташкил дода, омузиш ва таҳлилу баррасии фалсафии он баёнгари мубрамияти мавзуи интихобнамудаи Элчибекзода Баҳригул Идибек мебошад.

Мазмуни автореферат баёнгари он аст, ки муаллиф ҳангоми омузиши афкору андешаҳои инсоншиносии Фаҳриддини Розӣ саҳми ўро дар соҳаҳои дигари фалсафа, монанди антропология, психология, сиёсатшиносӣ, психологияи дин, ахлоқ, зебоишиносӣ, таърих, тиб, илми

шатарнҷ ва ғайра низ бузург нишон додааст, ки ифодагари он асари “Ҷомеъ-ул-улум” –и ӯ мебошад. Дарки амиқи мавзуи мазкур аз он шаҳодат медиҳад, ки муаллиф дар така ба сарчашмаҳои зиёди таърихӣ, илмӣ ва осори бевоситаи худи Фаҳриддини Розӣ ошно гардида, ба моҳияти асосии мавзуи худ дуруст сарфаҳм рафтааст.

Муаллифи автореферат Элчибекзода Баҳригул Идибек ҳангоми омӯзиши мавзуи мазкур ба мубрамияти мавзӯ, дараҷаи таҳқиқи он, мақсади таҳқиқот, вазифаҳо, объект ва предмети таҳқиқот, асосҳои назариявӣ амалии он, заминаҳои эмпирикӣ, наwgониҳо, дараҷаи эътимодноки ва дигар ҷанбаҳои он таваҷҷуҳи хосса зоҳир намудааст. Нуқтаҳои, ки ба ҳимоя пешниҳод мегарданд моҳияти асосии мавзуи авторефератро дар бар мегиранд, ки ин яке аз ҷанбаҳои арзишманди мавзуи таҳқиқотӣ аст.

Ҷанбаи дигаре, ки арзиши мавзуи автореферати диссертатсияро инъикос менамояд пайдарҳамии андеша ва фикрронии муаллифи он аст, ки ҳангоми аз як масъала ба масъалаи дигар гузаштан муҳокимаю хулосабарориҳои мантиқиро хуб риоя намудааст. Муаллифи рисолаи номзодии Элчибекзода Баҳригул Идибек “Масъалаи инсон дар таълимоти Фаҳриддини Розӣ” дар шароити имрӯзаи ҷомеаи Тоҷикистон аҳаммияти муҳим дошта, таҳқиқи илмӣ онро дар ташаккули ҷаҳонбинии фалсафӣ, ратсионализми динӣ ва ташаккули худшиносии ифтихори миллии ҷомеа муҳим аст. Дар он бештар нерӯҳои ботинии инсон, огоҳии инсон аз аслу ҷавҳари худаш ҳамчун ашрафи махлуқ, мусахаркунандаи табиат, обу дарёҳо, кӯҳу даштҳо ва нишон дода шудааст.

Мавзуи таҳқиқотии Элчибекзода Баҳригул Идибек, ки барои ҳимоя пешниҳод гардидааст, аз муқаддима, ду боб, шаш зербоб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳо ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад. Номгузории қисматҳои автореферати диссертатсия аз лиҳози номгузорӣ системавӣ буда, дар онҳо зиддиятҳои

мантиқӣ дида намешаванд. Баррасии қисматҳои мавзӯи мазкур дар зербобҳои ҳар як боб пурра баёнги моҳияти мавзӯи таҳқиқоти фаро мегиранд.

Саҳми шахсии муаллифи диссертатсия дар таҳқиқу баррасии мавзӯи илмӣ, нағзҳои он, нуқтаҳои муҳиме, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд дар мақолаҳои илмӣ, дар семинару конференсҳои илмӣ-амалӣ ифода ёфтаанд. Дар тарзи баён, масъалагузорӣ, муҳокима ва услуби автореферат саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро возеҳу рағна нишон медиҳад.

Дар баробари дастовард ва нағзҳои, дар матни автореферат баъзе камбудҳои низ ба ҳашм мерасад, ки бартараф кардани онҳо арзиши корро беҳтар менамуд:

1. Оё Фаҳриддини Розӣ яғн асари беғосита ба масъалаи инсон навиштааст ё не, аз ҳониби муаллифи автореферати диссертатсия нишон дода нашудааст;
2. Дар масъалаи инсоншиносӣ саҳми Фаҳриддини Розӣ на ба ҳайси як файласуф ва на ба ҳайси як мутақаллим рағшанӣ дода нашудааст, то барои хонанда мағеи ин донишманди асрмиёнагӣ ошкор гардад.

Дар баробари камбудҳои ҳойдошта, автореферат ва мақолаҳои ба нашр расонидаи муаллиф мазмун ва моҳияти диссертатсияро пурра фаро мегиранд. Мавзӯи интиҳобнамудаи Элчибекзода Баҳриғул Идибек таҳқиқоти нағ доир ба таълимоти Фаҳриддини Розӣ буда, он метавонад заминае барои таҳқиқотҳои баъдӣ гардад.

Дар ағси далелҳои зикргардида, автореферати диссертатсияи Элчибекзода Баҳриғул Идибек дар мавзӯи «Масъалаи инсон дар таълимоти Фаҳриддини Розӣ», барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.03. – Таърихи фалсафа ҳамчун кори илмии анҷомёфта буда, ба талабот ва шартҳои дарёфти дараҷаи илмӣ тибқи “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии

Тоҷикистон аз 30.06.2021, № 267 ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.03.
– Таърихи фалсафа мебошад.

Тақриздиханда:

Номзади илмҳои фалсафа, дотсенти кафедраи фанҳои гуманитарии
Донишгоҳи технологии Тоҷикистон _____ **Шарифзода И.У.**

12 август соли 2025.

Суроға: 734065, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Шаҳри Душанбе, ноҳияи Сино,
кӯчаи Н. Ҳувайдуллоев, бинои 34, хучраи 10
Тел.: (+992) 93 551 93 61
E-mail: sharifzod_75@mail.ru

Имзои дотсент И.У. Шарифзодаро тасдиқ мекунам.

Сардори раёсати кадрҳо, коргузори
ва назорати Донишгоҳи технологии Тоҷикистон

Суроға: 734061, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Шаҳри Душанбе, ноҳияи Фирдавсӣ

кӯчаи Н. Қарабоев 63/3 _____ **Раҳматуллои Н.**

Суроғаи муассиса:

Суроға: 734061, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Шаҳри Душанбе, ноҳияи Фирдавсӣ
кӯчаи Н. Қарабоев 63/3
Донишгоҳи технологии Тоҷикистон
Тел.: (+992-(37) 234 79 87)
E-mail: rectorat-tut@mail.ru

12 август соли 2025.